

طاشينك
ارمنيجه يومی سیاسی غزته
صاحب امتیاز: هراير ماموريان
"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE
Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՒ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՆՍԱՆ	25	12	2p.

Չհրատարակված ձեռագիրք եւ չեն օրուիր:

ՏԵՐԵՐԵՆ - ԽՍՐԱՎԴԱՐԱՊԵՏ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԹՈՒՐԵՐԻՈՅ ԶԵՂՈՔՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Անցեալ հինգշաբթի օր Թուրքիոյ պատմութեան ամենէ նշանակալից օրերէն մին եղաւ:

Թուրքիա թաթուեց անցեալի մէջ իբրեւ չորհրդներ պարգեւած և յետոյ այդ շրջանորհներն առանձնաշրջանորհներու փոխուած քաթիւթիւլաթօններն, որոնք ծանրօրէն կ'ընչէին իր վրայ, թէ՛ թաւրոյապէս և թէ նիւթապէս:

Քարթիթիւլաթօններու ջնջումով ինչ տեսակ առաւելութիւններ ձեռք կ'ընէ թուրքիա, արդէն երկարօրէն գրեցին թերթերը կը համարինք միայն պիտի աւելցնենք թէ՛ անոնց ջնջումով Թուրքիա անհամեմատ նիւթական առաւելութիւններ ձեռք կը ձգէ և տէր կ'ըլլայ իր տան՝ առանց գուրսէն հրամայող մը ռենտնալու:

Շատ արամաբանական շրջաբերակա նով մը Բ. Դուռը օտար տէրութեանց տեղեկացուցած է իր որոշումը, հոկտեմբեր 15-էն ջնջուած նկատելու համար քաթիթիւլաթօնները և ինչպէս ամէն տէրութիւն ինքն ալ պատրաստակամութիւն յայտնելով առևտրական դաշնագրութիւններ կնքելու թուրք տէրութեանց հետ:

Եւրոպական տէրութիւնները, ներկայ ընդհանուր պատերազմէն յետոյ եկած խառնաշփոթութեանց մէջ, հաւանական է որ ժամանակ չունենան անմիջապէս վարչելու Թուրքիոյ առած ծանուցազրուով, և ուզեն զայն թողուլ ընդհանուր խաղաղութեան կնքումէն յետոյ, բայց Բ. Դուռն անշուշտ չպիտի ուզէ այդքան երկարաճեալ տեսել խնդիրն և պիտի պիղծ որպէսզի ժամ առ ժամ եւրոպական տէրութիւնները շփոթուեն և օրինաց կարգ անցնին:

Եւրոպական տէրութիւններն պատճառ մը չունին սակայն մերժելու Թուրքիոյ առաջարկը, Թուրքիա իր չէզոքութիւնը պահելով ներկայ ընդհ. պատերազմին մէջ, ամենամեծ ծառայութիւնը և անուղղակի օգտակարութիւնը նուիրած կըլլայ պատերազմող ինչ ինչ տէրութեանց, որոնք անշուշտ ճանչնալով Թուրքիոյ այս զոհաբերութիւնը՝ չպիտի փափաքեն առաւելութիւն մը ընել առաջիկայ և պիտի ընդունին քաթիթիւլաթօններու ջնջումը, ապագային վերապահելով ամենէ նպաստաւորաբար տէրութեանց յատուկ վաճառականական և մաքսային պայմանագրութիւններ կնքելու գործը:

Թուրքիա իր չէզոքութեան իրենց ներքին մտադրէր, կոնար մեծամեծ առաւելութիւններ ձեռք անցնել և այս կէտը շատ լաւ կ'հասկնան եւրոպական բոլոր տէրութիւնները, որոնք ամեն ճիգ կ'ընեն գոհացնելու Բ. Դուռն՝ որպէսզի իր խոստումին համեմատ պահէ իր չէզոքութիւնը:

Դառնալով պահ մըն ալ ընդհանուր պատերազմին, պիտի կրնանք ընել թէ անցնող շաբաթը սկսած է նպատակաւոր դառնալ Եւրոպական-Համաձայնութեան, Պառնասարձուող և մինչև Բաթիլի ամբողջութեան ներքին առջև հանող գերման զորքը կըստիպուի հոս ընկրկել, նահանջել և անկող ֆրանսական զորաց ձախ թերթ զօրաւոր յարձակումներուն առջև տեղի տալ: Ինչպէս կ'ըլլայէ նոյն իսկ գերման բանակին ընդհ. հրամանատարը:

Իսկ ֆրանսական ալ թեւ և կեդրոնը ևս կ'երևակայեն իրենց յառաջխաղացութիւնը:

Միւս մէկ կրկին կ'գրաւուի ֆրանսացիներէ և ընդհ. սպարապետ Ժոֆրէ՝ իր լակոնական յայտարարութեամբ այլևս ֆրանսական բանակին յարձակողականի ոկսած ըլլալու և երբէք չընկրկելու պարագան կ'ընչուէ:

Սահմանադրւի վրայ սկսած ճակատամարտներէն յետոյ շաբաթեան նշանակալից դէպքն է Աւստրիացիները կրած ջախջախիչ պարտութեան լուրը ռուսներու կողմէ իսկ արեւելեան Բրուսիոյ կողմ Ռուսները շատ դանդաղ կ'առաջնան՝ որքան որ կ'երկն և Պիլժիոյ հողէն Գերման օմբրոն նուազեցուցումն՝ Բրուսիոյ կողմ ռուսներու դէմ զրկելու համար, աննշաւոր անցնելու պարագայ մը չէ և բացայայտ կ'երեւի թէ գերման յատակագիծը վիժած է Պառնասայի դէմ: Եւ Գերմանք չեն յաջողած կէտ առ կէտ ապահովել անոր գործադրութիւնը:

Անգլիա ծովերու տիրապետած ըլլալով կ'այտարարէ և իր վարչապետին, պատերազմական գործող նախարարին բերնով անգամ մըն ալ կուգայ հաստատել թէ՛ Անգլիա որոշած է ցվերջ պատերազմի մը և հակառակ պարագային՝ նոյն իսկ Պառնասայի կամ Ռուսիոյ պարտութիւններէն ետեւ պատերազմի վերջաւորութիւն չընկալուի:

Այս ամենով հանգրծալ չենք կրնար մեր զարմանքն և հիացումն զսպել Գերմանիոյ համար, որ կ'պատերազմի՝ իր կազմակերպեալ բանակներուն վրայ յենած՝ երեք հզօր պետութեանց օմբրոն դէմ անընդհատ և կատաղօրէն, հանդիսատես ընելով ամբողջ աշխարհն արտանան պայքարի մը գոր երբէք չէ արձա. նազրած պատմութիւնը:

Հ. Մ.

ԶԱՅՆԵԹԵՆ ՄԱՅ

Սոսամիլիկ ու հոգեյոյգ էր տեսարանը անցեալ օր Ազգային Առաջնորդարանի մէջ:

Քսանէ աւելի կիներ շարուած քովէ քով, նստարաններուն վրայ նստած, աչքերնին ուռած, խուր եւ մտածութիւն կ'ապաւնէին լուի եւ անխօս:

Այդ սպաւորիչ լուծիւնը արդէն շատ աւելի ճարտարան էր, շատ աւելի ազդու, քան որ եւ է ողբ ու կոծ կամ օրհնոց, գերազանց բողոքի մարմնացումն էր ան, անօթութեան, անպաշտպանութեան, ճշունդութեան դէմ որ կ'մտաւանար, կ'ընդվիզէր ընդունային Գեպի վերին ողորմած Արարիին ուղղուած աղօթքներուն ամենէ ազդեցիկն էր այդ ինքնամոխի լուծիւնը, որ քիտած էին զինքն Անոր երկրի վրայ ունեցած ներկայացուցիչին, աշակերտին առջև, թշուառով անոր աջ իրենց աղի արցունքներուն անսպաս շիթերով...

Հայ կնոջ, արի, աշխատանք, հաւատարմ հայ կնոջ զիպարներ էին այդ ճշունդներն, ուրիշին առջև իրենց ամեն բանալու չլիարժեքներն էին անոնք, ուրիշին օգնութիւն խնդրելու սովորութիւն չունեցողներ էին անոնք, իրենց աղքատութեան մէջ հպարտ եւ օրն օրն ապրելով գոհացողներ ու երջանիկներ էին այդ հայ կիներն, որոնք հարկադրուած կուգային պատու մը հաց խնդրելու, ոչ թէ իրենց համար, այլ՝ իրենց անօթի փսրիկներուն համար, որոնք կ'ընկալէին, կ'ընչէին, կ'ողբային, բողոքելով իրենց դէմ եղած այս անհրաւրութեան և զրկանքին դէմ, անգիտակործան անմեղական իրենց այդ բողոքի և զայրոյթի ճիւղներուն մէջ...

Որքան արաճմիլի նոյնքան եւ յուզիչ էր տեսարանը, որ յուսմանութիւն, վառութիւն կ'ապաւնէր, որովհետեւ անկարմիր էր, օրոնս պահանջներէն ծնունդ առած:

Այդ ծով վշտերու և ցաւերու մէջ ինչ կրնար ընել Առաջնորդարան մը, Ազգային Կոմիտէ մը: Բայց ինչ որ ամենէ աւելի սպաւորիչ կըլլայ ինչի համար, ինչ որ ամենէ աւելի օրհն ծնունդ պատճառեց ինչի, այդ դեռութիւն, կայստու կիներէ ոմանց մասնամասններուն վրայ՝ անուանական մասնակցութեամբ զոյգ օղակներն կայն, որոնք յանկարծ ուշադրութիւն գրաւեցին եւ նոյնիսկ դեռ միտքս

չգործած արցունքներու խուժում մը զգացի որ ի'պրէին աչքերս, կոկորդս բողաւաւով:

Այդ դժբաղդ կիներու թերեւս անխաղիւր, աննպատակ այդ յղացումը, այդ համակերպութիւնը, իրենց ամուսիններու ամուսնական մասնակցութիւնը եւս սգաւոր այրիներու նման իրենց մասնակցութիւնը անցնելը, անբացարձեք իրենց սահմանակցութիւնը եւս ինչի, բաժակը յորդած էր, խոյս օտի խնայելը եւ լալազին...

ԵՍ

Ազգային Անցուդարձ

ԳԱՒԱՌ. ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎՈՅ ՆԻՍԸ

Երկուշաբթի երեկոյ Գաւառ. Ընդհ. Ժողովը չիստ գումարեց նախագահութեամբ Սրբազան Առաջնորդ Հօր և տաննապետութեամբ Տիարն էֆ. Աչնանի: Սրբազանի միակ խնդիրն էր յատուցիկայ 1914 - 1915 տարուան պիտեքի վաւերացումը, ներկայ էին՝ Տ. Գաթրիէլ, Տ. Յարութիւն և Տ. Նիկիէ քահանայք, Տիարք՝ Սարգիս Թաղաւորեան, Նազարէթ Ներսէսեան, Յակոբ Հարենց, Տօթթ. Տ. Էնֆիէճեան, Յ. Իփիէճեան, Ղ. Վարպետեան Մ. Օհանեան, Բ. Կիւլէնկեան, Տ. Տէտեան, Մ. Գալիպեան, Կ. Պալապեան, Վ. Պարտիզպեան, Բ. Անեազեան, Մ. Սարգեան:

Բացեալ օրվորական ազօրքէն վերջ կարդացուեցաւ նախորդ չիստի տաննապետութիւնը և նոյնութեամբ վաւերացուեցաւ: Սրբազանի անցնելէ առաջ նախագահ Սրբազանը յայտնելով որ եկեղեցական երեսփոխաններէ Տ. Ղեւոնդ քնյ. Ճէրահեան շաբաթս մէջ վախճանած է, յոտնկայս հոգեոց ալտասանուեցաւ: Սրբազանի անցնելով կարդացուեցաւ վարչութեան նամակը, ուր յայտնեց վերջ թէ ներկայ տնտեսական և քաղաքական վիճակին պատճառաւ չէ կրօցած մինչև Օգոստոս 15 բերիլ յառաջիկայ տարուան պիտեքին, կաւելցնել թէ այս օրը ալ ի վիճակի չէ որոշ առաջարկ մը բերել Պատկ. Ժողովին, նկատելով որ միակ հաստատունն մուտք նշանակուած կաշուածական 4500 ոսկոյ հատրթին ալ իսկ կէսը կարելի պիտի չըլլար գանձել այս տարի, մինչ էմլաք, Հիւանդանոցի և Աղքատախնամի համար անվերաձեծի և անխտածգելի ելք կայ առաւել քան 2000 ոսկի: Իրաց այս վիճակին մէջ, վարչութիւնը չի տեսներ թէ ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ բանալ վարձարանները, և թէ ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ պահել Առաջնորդարանը քանի որ այս երկուքին հոգար սանթի մը իսկ արամադրելի չիմար:

Վարչութեան նախկին ընթերցումէն, վերջ, կարդացուեցաւ նաև Տնտես. Խորհրդի առ վարչութիւնն գրած նամակն, որ նմանապէս վարդապետ ցոյց չէր տար ազգային արկղին ներկայ տարուան վիճակը:

Ատննապետ Աչնան էֆ. ամփոփումն ընելով վարչութեան և տնտեսական խորհրդի նամակներուն բացուած յայտարարեց վիճաբանութիւնը, նախ խօսք առաւ նախագահ Սրբ. ընդհանրի վարչութեան և արկղին ներկայ տարուան վիճակը: Նշանակուած 4500 ոսկի կըլլաւ ամենական եկամուտին կէսն իսկ գանձել հաւանական չէ, և ապահովաբար առաջին քանի մը ամիսները ռուս գանձում չպիտի ըլլայ Միւլդեթն էմլաքի ապահովագրութեան և այլ վճարումներ չուրջ 8-900 ոսկի օրը օրին ընելու է, նմանապէս հիւանդանոցի և աղքատախնամի բաժնի նշանակուած 8-900 ոսկին անպայման վճարելու է, և ցաւ է ըսել որ ներկայ ընթացքով հարկ պիտի ըլլայ զգալապէս աւելցնել այս գումարը, քանի որ որբանոցն ալ իր պահանջներէն

մարը գրեթէ սպառած, 35 որբերը անօթի չթողնելու համար Ազգ. արկղէն օգնութեան կ'ապաւնէ: Նմանապէս արուարձաններու թաղականութիւնները մեզ դիմելով կ'այտնեն թէ տեղական միջոցներով չպիտի կարենան հոգալ տեղացի աղքատները, հետևաբար երբ իբր առաւելագոյն մուտք նշանակուած ենթադրական գումարը ոչ իսկ էմլաքի, հիւանդանոցի և աղքատախնամի անհրաժեշտ և անխտածգելի ծախսերու կ'ընէ: Բարձրին բացել կ'ընեն զպարտքները և վարչութիւնը հարահատ պատկ. Ժողովէր կ'ապաւնէ ելից հետք մը: Պէտք չէ մոռնալ նաև որ չուրջ 600 ոսկոյ տոկոս կայ վճարելի, և որքան ալ մօրաթորումով չքնդանալ ուղեք, գոնէ ամենէ կարօտներուն պէտք է ընել համեմատական վճարում մը:

Կարապետ էֆ. Պալապեան խօսք առնելով դիտողութիւն ըրաւ հիւանդանոցի բաժնի աւելցած ըլլալուն համար, որոնք ի պատասխան Նազարէթ էֆ. Ներսէսեան ի դիմաց վարչութեան պատասխանեց թէ աղքատախնամի բաժնին ալ աւելցած է, որովհետեւ ներկայ պարագայի մէջ վարչութիւնը պարտաւորութիւն զգացած է՝ ամեն բանէ առաջ՝ աղքատները հոգալ, որպէսզի անթոթութեան և հիւանդութեան ալ զոհեր չի տանք: Վահան էֆ. Պարտիզպեան նաև նախարկեց խորհրդարանական յանձնաժողով մը կազմել որպէսզի վարչութեան Տնտես. Խորհրդի հետ գործակցաբար որոշ առաջարկներ բերէ ժողովին:

Ատննապետ էֆ. քուէի ղեկով այս առաջարկը միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ և խորհրդակցական յանձնաժողովի անդամ հռակուեցաւ: Տիարք՝ Յ. Կոր Հարենց, Կարապետ Պալապեան և Վահան Պարտիզպեան: Որոշուեցաւ այս շաբաթու կրկին նիստ գումարել և լսել յանձնաժողովի տեղեկագիրը:

Ատնանը փակուեցաւ ժամը 7 30ին:

Դպրաց նախկին քննիչ Յանձնաժողովի կրկին պաշտօն տրուեցաւ վերջ նախաժապէս պատրաստելու վերջնական ցանկը: Մյն յանձնաժողովին պիտի մասնակցին նաև իւրաքանչիւր թաղականութիւն մէջ ներկայացուցիչ տեղւոյն քահանային հետ: Յանձնաժողովը երէկ ի նիստ հրաւիրուած էր: Մաղթիւք որ այս վերջինը ըլլայ, թէն որ և է յոյս չունենիք քանի որ այսքան ընդհանուր է տիրացու ըլլալու փափաքը:

—Առաջնորդ Սրբազանը երէկ այցելեց զօրաց ընդհանուր հրամանատար Ճէմիլ պէին նմանապէս ամիսը ասքէրի նախագահ Ռիզա փաշայի:

Քաղ. Վերջին Լուրեր

Ժոֆրը ընդհ. հրամանատարը, օրուան հաղորդագրութեան մը մէջ ֆրանս. բանակներու յաղթական ըլլալը կը տեղեկացնէ: Եթէ օրուան ճակատամարտէ մը վերջ, ֆրանս. բանակները լայնորոշ են էզըն անցնել:

* Ամեն կողմէ կը տեղեկացնեն թէ գերման բանակները ետ կը քաշուին Վալապիէն և Ալիէնը պարպելէ վերջ:

* Պաշտօնական զեկոյցներ կը հաստատեն թէ ֆրանս. հիւսիս. բանակը գրաւած է Ս. Տիէն և Պաքարան: Ֆրանս. սաղաթը և Գերմանացիներու միջև ճակատամարտները կը շարունակուին:

* Անվերսի հիւսիս. կողմի Պիեմիզայ կան ձախ զօրութեւ, յաջողած է Գերմանացուց ալ թեւ շրջապատել: Այս

